

مکتبہ عالیہ دارالعلوم

۱۸ نجفی سنہ

جزء، عدد : ۸۴

سنہ ۱۳۱۶

گریدك احوال عمومیه و تارخیه سی

(مابعد عن جزؤ ۸۰)

۲۷

گریدك بلاد قدیمه سی

گرید جزیره سنك بلاد قدیمه سی بحی پك مہمدر. شاعر مشہور اومیرقس Omeron طرفندن ویریلان معلوماتدن آكلاشلدیغی وجہ اوزرہ ازمئہ قدیمہدہ گریددہ یوز قدر بلدہ وار ایدی . اومیروسك بوبابدہ اولان افاداتی پلین Plin و ویرژیل Virgil و سار برچوق مؤلفین متقدمین طرفندن دخی تأیید اولمققدہدر . دیگر بعض مؤلفین دخی ازمئہ قدیمہدہ گرید جزیره سنندہ كان بلادك یوزی متجاوز بولمیش اولدیغنی حکایہ ایتمکدہدر. بوحکایہ نك صحتی اولمق لازم گلور. چونکہ فی الواقع یوزی متجاوز بلاد قدیمہ نك اسملری مؤلفات قدیمہ مختلفہدہ ذکر و بیان اولیور . بواسمیلری حاوی بر قطعہ جدول، اثرك نہایتہ درج ایدیله جکدر. بلاد مذکورہ نك کافسی وقوع بولان شدتلی زلزله لردن واسباب مختلفہ سارہدن پیدرپی محو و نابید اولمشدر. میلاد عیسادن ۳۶۸ سنہ اول ققوع بولمیش اولان پك شدتلی بر زلزله انسانندہ آلتمش بلدہ نك بردن خراب اولمیش اولدیغنی بلین ایله دیگر بعض مؤلفین طرفندن روایت اولیور.

پتولہمہ نك Ptolémée زمانندہ قرق بلدہ موجود بولمیش اولدیغنی کندی طرفندن بیان و حکایہ اولنوب. مؤخر آ یالکز یگر می درت بلدہ قالمش و برمدت صگرہ دخی یالکز ایکی بلدہ موجود بولمشدر .

گرید جزیره سی رومالیر طرفندن استیلا اولدیغنی اشادہ بلاد قدیمہدن یالکز

Κνωσός قنوس بلدهسى موجود ايدى ايسهده مؤخرأ بۇدخى دوجار خراب
اقله رق بلاد قديمه نك هيچ برىسى قالماشدر.

مؤلفين متقدمين استرابون Στράβων طرفدن ويريان معلوماته نظرأ بلاد
مذكوره نك الك جسيملى كينونيا Κυωνία و غورتينا Γόρτινα و قنوس
Κνωσός بلده لرى ايدى.

ازمه قديمهده دخی گريد اهالىسى مختلف فرقه له منقسم بۇلنخ اۆلوب، بلاد
ثلثه المذكوره دن برىسى قنى فرقه به التحاق ايدر ايسه اول فرقه نك كسب قوتله
مخالفلرى ازمگه اثبت ايتكمده بۇلنخ اۆلدينى مرويدر.

جسامتجه برنجى درجه ده بۇلنخ اۆلان بلاد ثلثه المذكوره دن بشقه ليقتوس
Λύκτος و آق سوس Ἀΐδης و فالاسارنا Φαλασάρνα و پوليرنى Πολυρρηνή گي
برجوق بلده لرى ايكنجى درجه ده جسيم و قصورى ايسه كوچك بۇلنخ اۆلدينى
مؤلفين متقدمين طرفدن ويريان معلوماتدن و بو معلوماته منظم اۆلان كشفيات
و تحقيقات محليه نتايجندن استدلال ايدلمكده در. بلاد المذكوره دن برخيليسينك
خرابه لرى الان موجود اقله رق، خرابه لرى مشاهده اۆلنان بلادك اسماء قديمه سى
دخی حالا بين الاهالى متعارفدر.

قصور بلده لرك ايسه خرابه لرى موجود اۆلماقله برابر، موقع و وضعيتلرى گوي
ستره جك هيچ بر اثر قالماش ايسه ده، بۇنلردن دخی بعضيسينك اسملى اسكى زمانلرده
برطاقم كويلره و يريلوب متعارف قالمشدر.

گرېدك بلاد قديمه سى حقنده مؤلفين متقدمين و متأخرين طرفندن ويريان
معلوماتك كافه سنى تدقيق و مطالعه ايتدكدن صگره بلاد المذكوره حقنده محليجه
برجوق تحريات و تحقيقاتده بۇلديغم گي، خرابه لرى باقى اۆلان بلادك موقعلرى
دخی زيارتله موجود خرابه لرى حقنده برخيلى تدقيقات اجرا ايتدم؛ و خرابه لرى
قالماش اۆلان بلادك دخی تعيين موقعلرينه مدار اۆله جق برخيلى تحريات و كشفياتده
بولدم.

مدت مدیده دوام ایدن شۇ تحقيقات و تدقيقاتدن و تحريات و كشفياتدن حاصل

اۆلآن نسايج اساسی اوزرینه گریڭ بلاد قدیمه سنه دار «Η 'Εκατόμπολις Κρήτη»
عنوانی تحتده اۆلهرق بشقهجه برائر تألیف ایلدم .

اشبو مقاله نڭ ایتداسنده بیان اۆلندیفی وجهله ایلروده طبع و تمثیل ایتدیریله.
جڭ اۆلآن بو اثر گریڭ بلاد قدیمه سی حقنده معلومات مکملهنی حاویدر .

مذکور اثرده بلاد قدیمه نی اوج قسمة تقسیم ایدرک موقعلری معلوم و هر درلو
شبهه دن وارسسته اۆلآن بلده لری برنجی قسمة و موقعلری تمامیه تعیین اۆلنه میوب
مشکوک بۆلآن بلادی ایکنجی قسمة و موقعلری مجهول اۆلهرق یالڭز اسملری معلوم
اۆلآن بلده لری دخی اوجنجی قسمة ادخال ایلدم .

اثر مذکور بلاد قدیمه نڭ هر بریمی حقنده معلومات مقتضیه تاریخیه نی و تحقیقات
و تحریات واقعه دن استحصال اۆلآن معلومات سائرهنی حاوی اۆقله برابر بر منوال
مشروح بالذات اجرا ایتدیگم شؤ تحقیقات و تحریات ائسانسده مشاهده ایلدیگم
احوال غریبه نی دخی حاکیدر . مثلاً (فالاسارنا) نام بلده قدیمه نڭ خرابه لرینی زیارت
ایتدیگم زمان بلده مذکورده نڭ ساحله یقین اۆلق اوزره بۆلنمش اۆلندیفی موقعنڭ
قارشوسنده کائن اۆلهرق، ایجه دڭردن یوکسک اۆلآن برنیم جزیره نڭ تپه سنه
چیقدیغده ، اورادن بلده مذکورده نڭ قدیمه احاطه ایتدیگی موقعی نظر تدقیقندن
کچوردم . بواشاده بلده مذکورده نڭ قدیم لیمانی و ریختملرینی قره اوزرنده گوردم .
جزیره نڭ شؤ طرفی تدریجاً دڭردن یر قزاندیفی مروی اۆلهرق مذکور لیمان و
ریختنڭ مرور زمان ایله دڭردن چکیلهرک قرمه قالمسی ماده سی بؤابده کی روایتنڭ
صحتیه دلیل اۆلندیفی کی ، انگلیز (قاپیتن اسپرات) ایله دیگر بعض سیاحلرک اجرا ایتمش
اۆلهرقلری تحقیقات قیسه دن حاصل اۆلآن نسايج دخی روایت مذکورده نڭ صحتنی
تأیید ایتکده در .

جزیره سواحلنڭ دیگر بعض نقطه لری ایسه حال مشروحنڭ عکسی اۆلهرق
تدریجاً دڭره باتمش و قدیمه اول نقطه لرده مبنی بۆلنمش اۆلآن بلاد و ابیده نڭ خرابه
به لری دڭر صولری پاك اۆلندیفی وقت دڭرک دینده گورلمکده بولنمشدر .

کذلک میلاد عیسادن برخیلی سنه اول خراب اۆلنمش اۆلآن (بۆلیرینی) نام بلده

بر طاع اوزرنده مېنى اۆلغله . خرابەلىرى الآن موجود بولمىشدر . اشبو خرابەلىرى كورمك اوزره اورايە كيتديگمده طاغاك اك يوكسك تېسەنە چىقەرق مۇلف قديم استرابونك كىتابى المده اۆلدينى حالده بلده مذكوره نك قديمأ احاطە ايتديكى موقعى نظر تديقدن كچوردم . مشهوداتى استرابونك افاداتىلە تطبيقتى ايلديگمده موجود اولان خرابەلرە نظراً بلده مذكوره نك موقعى استرابونك تعريف ايلديكى موقعە تاماميلە موافق اۆلديغنى آكلامش اۆلديغىم كې . بلده مذكوره نك قديمأ محاط اۆلدينى بدنلر ك آثار باقىسەنە نظراً تمام خداسنى دخى بۆلدم برده استرا . بونك تعريفاتىلە بلده نك قبوسى دخى زردە اۆلديغنى كشف ايدرك قبونك آثارىنى ميدانە چىقاردم .

جزيره نك سواحل جنوبىيە سنده كان بولمىش اولان (راپتر) نام بلده قديمە نك مېنى اۆلدينى موقعەدە مؤخرأ بنا اۆلمىش اولان راپترە قصبە سەنە كيتديگمده كذلك يوزلرجه سەنەلردن اۆل دوچار خراب اۆلمىش اولان بلده قديمە نك (فالاسارنا) لىمانى كې دگردن چىكلەش و قرەدە قالمىش اولان لىمانى و ريختىنى كوردم . حتى ريختم اۆقدر مكمەلدر كە ازمە قديمەدە لىمانە كىرن سقائ خلاطرىنك ربط اۆلدينى خلقە يرلى دخى فرق و تميز اۆلمىقمەدر .

(مسار)دە كان (غوربتا) خرابەلىرى دخى زيارت ايتديگمده بك چوق آثار مهمە مشاهدە ايلدم . باخصوص صويك بر طاغدن ديگر طاغە احالە واجراسى ايچون لازم گلان صويوللرىنى قويىق اوزره بايىلان و الآن آثارى مشاهدە اولان اينە شايان دقت مخصوصەدر .

بۇندن اۆل محل مذكوره قديم بر مەبد ميدانە چىقاريلوب بر خيلى ھيكل پارچەلىرى دخى مەبد ايچىندە ھيكللر ك قديمأ قائم اۆلدينى يرلردە بولمىش و مەبدك اطرافندە بر چوق يازىلى طاشلر دخى كشف اۆلمىشدر .

شۇمەم آثار قديمەنى كزديگم ائنادە عادات قديمەيە توفيقأ حيوانانك قربان ايدلە . كلرى ىرى يعنى *Бовы* و قوموس تعبیر اولان مذبحى بۆلەرق حتى قانك آقىسى ايچون

مخصوصاً یابیلاں مجرای دخی کشف ایستد . اشبو آثار قدیمه نك فوطوغرافی نزدیده محفوظ اقلوب ذکر اقلان اثره درج ایذله جکدر .

شوراسی دخی جالب دقت مخصوصه درکه بلاد قدیمه مذکور نك اکثری جزیره نك الك لطیف یرلرنده بنا ایلمش ایدی . بلاد عتیقه مذکور نك خرابه لری میانسده برچوق یازیلی طاشلر دخی بولنمش اقلوب بولنلرک صورتلری وقیمله آلمشدر . بولنردن برطاقی « Creta Sacra » نام اثره و برطاقی دخی Spratt و Pashley و دیگر بعض سیاحلرک کزید حقنדה تألیف ایتمش اولدقلری کتبا بلرده و یا خود آثار عتیقه به مخصوص اولق اوزره ترتیب وطبع اقلان مختلف مجموع علرده مندرج بولنمش اولدیغی حالده علم آثار عتیقه اربابسندن موسیو Halberd مذکور یازیلرک صورتلرنی متفرقاً مندرج بولندقلری کتب مختلفه دن طوبایله رق و بوندن اول جزیره ده کشف اولنوب هنوز صورقی آلمانان دیگر اسکی یازیلرک صورتلرنی دخی آله رق جمله سنی بریرده جمع ایله کرک عباره عتیقه نی و کرک بول یازیلرک معانی سی حقنדה ایجاب ایدن شرحلری حاوی اولق اوزره بر مجموعه ترتیب ایتمک فیکرنده بولنیور ایتمش .

اشبو مجموعه نك جزیره نك تاریخ قدیمه فوق العاده خدمت ایده جکی درکاردر .

شورای دوات ملکیه داتره سی اعضاسندن

آندریا قوپای

